

ХИЗБУТ ТАХРИРДИН ЖАЙЫЛУУ НУКТАСЫ

Хизбут-Тахрирдин Жайылуу нуктасы

Хизбут-Тахрир өзүнүн эң кооптуу баскычын жана абдан назик алгачкы доорун чоң ийгилик менен басып өттү. Ал жайылуу нуктасына (чекитине) карай багыттанганы сыяктуу, коомдо кең көлөмдүү пикирий жана шуурий ынкылапты пайда кылган активдүү хизб катары, коомго өзүн сунуштаган хизбге айланууга багыт алууда. Үмөткө кайрылуу жана коомдо иш алып баруу анын зарурий ишине айланды. Мейли, жайылуу нуктасы хизбдин аракетине карай табигый абалда жүзөгө келсе да, бирок, ал кооптуу жана назик болгондуктан, катый түрдө жайылууга алып бара турган ийгиликтүү урунууга муктаж болду. Ал эми, мындай урунуу абдан назик болуп, хизб коомдо боло турган бороондорду басып өттү. Хизбдин бул урунууну ийгиликтүү басып өтүшү аны кийинки баскычка алып барды.

Хизб ушул баскычта залымдер, чет элдик сакафат менен сугарылган кимселер жана аким топторго бетме-бет жолугат. Хизб алар менен атайлап кагылышпайт жана аларды өзүнө душман деп билбейт. Балким, этибарды жалаң колонизатор капырларга гана каратат. Себеби, алар үмөттүн жападан-жалгыз душманы. Хизб ушул баскычта ар түрдүү формаларда уюшкан башка уюмдарга да туш келет. Бирок, хизб аларга этибар каратып, алар менен убара болбойт. Себеби, алар коомдогу чие түйүндөр болуп эсептелсе да, бирок, даъваттын үмөт ичине кирип барышы натыйжасында табигый көрүнүштө чечилип кете турган чиеликтер болуп саналат.

Хизб бул баскычта өзүн тынымсыз күчөтүү, вужудун туура тикелөө жана өзүнүн чөйрөсүн толук тазалоо үчүн тынбай иш алып баруу менен бирге, төрт ишти аткарышы шарт болот. Т.а. сакафат менен тартиптүү тарбиялоону жана жамай тарбиялоону улантат, үмөт кызыкчылыктарын кабыл алууга киришет о.э. адамдарга колонизаторлуктун пландарын ачып таштайт.

Хизб коомго жүздөнүшү жана өз жоопкерчилигине алган оор милдеттерди аткарышы үчүн коомго карата сак-сергек турушу, аны түшүнүшү жана абалдарды анык-туура идирек кылышы керек. Бул иш бир гана хизб кыядаты тарабынан эмес, балким, бөлүнгүс бир бүтүн вужуд сыпатындагы идирек жана сезимдери бирдей болгон пикирий-шуурий бир бүтүн вужуд катары хизб тарабынан аткарылышы ылазым. Себеби, ал терең пикирлүү, курч сезимдүү уюм. Жайылуу учурунда хизбге төмөндөгү иштер көрүнөт:

1. Бүткүл исламий үмөт өзүнүн бузук вакыйлыкта экендигин жана аң-сезимдүү калыс кыядатка (жетекчиге) муктаж экендигин пикир менен түшүнүп, муну сезип турса да, бирок, бул нерсе чаташкан идирек жана анык эмес сезүү. Үмөттүн пикирлеши дагы эле тайыз, сезиши күчсүз болуп

калууда, ага түрдүү пикир жана райлар өкүмдарлык кылып, бири-бирине карама-каршы болгон аралаш-торалаш туйгулар ээлик кылууда. Ушул себептен улам, үмөт пикирий жана шуурий жактан төмөн даражада болуп эсептелет.

2. Исламий мамлекеттердеги коом кайры исламий коом болуп, анда капиталисттик, демократиялык пикирлер өкүмдарлык кылууда. Ага батыш хазараты (дүйнө карашы) ээлик кылууда жана капиталисттик-демократиялык түзүм колдонулууда. Бул коомго мекенчилдик, улутчулдук туйгулары о.э. рухий кохиндик туйгулары жетекчилик кылууда. (Кохин – монах). Ушул коомдо жашап жаткан мусулмандар өз этикаттарында вижданий мусулмандар болуп, ижтимаий турмуштарында (т.а. аял менен эркек ортосундагы алакаларда) Исламга амал кылып келүүдө.

3. Ислам дүйнөсү ар кандай саясий кыймылдардан куру кол калды. Анда бирер саясий кыймыл жок. Анткени, колонизаторлук аны саясий иштерге окшоп кете турган жана саясий иштер деп атала турган амалдарды кылуу абалына салып койгон. Ушундай абалдар айрымдарына саясий уюмдар наамы берилген түрдүү формадагы уюмдардын пайда болушуна алып келди. Бул болсо, адамдарды анык эместикке салып койду. Натыйжада, адамдар аларды саясий иштер жана саясий уюмдар деп ойлоп алышууда. Мына ушул ой коомду мына ушул иштерге майдан кылып бергениндей, аны ушул уюмдар өкүмдарлыгы астына таштап койду.

4. Хизбий уюмдар коомдогу түрдүү уюмдардын эң бийиги деп эсептелет. Ошого карабастан, алар пикирий жана саясий жактан калктын даражасынан жогору көтөрүлө алышпады, алар жөнөкөй пикир жүргүзүүдөн да төмөн даражада жашап келишүүдө жана алиге чейин жөнөкөй пикир жүргүзүү даражасына да жетип келген жок. Ушул себептен, саясий маанидеги саясий хизбий уюмдар даражасына жетип бара алышпады. Бардык исламий мамлекеттерде абал ушундай.

5. Үмөт мабдаий саясий уюмдардын мавжуд болуш зарылчылыгын али да толук түшүнүп жеткен жок. Мейли, аны сезип, азыркы уюмдарга үйрөнүп калган болсо да, аларга нааразы болуп, алардын ыкмаларынан зеригип, алардын тарыйкаттары натыйжаларына үмүтсүздүк билдирген болсо да, мабдаий уюм болуш зарылчылыгын түшүнүп жетпегендиктен, бүткүл үмөт уюмдарда көрүнүп жаткан көрүнүштөрдү түшүнбөй туруп, алардын таасири астында жүрөт.

6. Мекенчилдик, улутчулдук жана рухий көрүнүштөр – Ислам дүйнөсүндөгү уюмдарда көрүнүп жаткан көрүнүштөр. Бул көрүнүштөр Исламий үмөт ичиндеги бардык калктарда жетекчи көрүнүштөр болуп, алар бүткүл үмөттүн зээнине өкүмдар. Ушул себептүү, адамдардын көңүл каалоолору бул көрүнүштөргө ыктаган абалда жана адамдар бул уюмдардын жемишсиздиги менен зыянын сезип тургандыктарына карабастан, алардан башка уюмдарга көнүгө албай турган абалда болуп калганын көрүп турабыз.

Ушул себептен улам, Исламга риоя кылууга о.э. рухий жана ижтимаий жактан Исламга болгон умтулушуна карабастан, өз вужудун исламий үмөт катарында эмес, балким, калк катарында коргошууда.

7. Эгер өкүмдар пикирлердин мыйзамы колдонулбаса, Үмөт ага өкүмдарлык кылып жаткан пикирлерден түзүлгөн бир сырьё эле болуп калат. Бүгүнкү күндө бир канча уюмдар жана түрдүү кыл пикирлер Исламий үмөттү өзүнө тартууда. Жетекчи пикир өкүмдарлыгынын ага чоң таасири болуп, ал ар кандай өкүмдарлыктан да күчтүү. Ушул себептен улам, үмөт жетекчи пикирлерди көтөрүп чыгып жаткан уюм тарабында болот. Табигый түрдө бул пикирлер бардык нерсеге өкүмдар болуп калат. Ушуга карай, Үмөт жетекчи хизбий уюм же жамааттын тарыйкатында жүрүүгө адаттанып калат. Табигый түрдө, бул топтор кылып жаткан аракеттерге үмөт да үйрөнүп калды. Ушул себептүү, үмөт алардын жемишсиз экендигин түшүнүп турганына карабастан, демонстрациялар, нааразылыктар жана митингдерге чакыруучулардын кайрылууларына кулак салып жатканын көрүп жатабыз. Мына ошондуктан, аракетти баштоодон мурда үмөттү даярдап алуу зарыл.

8. Үмөттү даярдоо дегенде, анын пикирлерин жана туйгуларын даярдап алуу назарда тутулат. Мунун маниси, Үмөттөгү үстүртөн пикирлөөгө каршы күрөшүү жана терең пикирлөө жагын козгоо керек. Анын туйгуларын козгоо жана сезимдерин күчөтүү зарыл. О.э. үмөттүн исламий даъватты жаюуга болгон каалоосун, башка ар кандай нерсеге болгон каалоосунан көрө күчтүүрөөк кылуу жана бир гана Исламды үмөттүн табигый сергектик борбору кылып коюу ылазым. О.э. ага өкүмдарлык кылып жаткан этибарсыздыкка, кайдигерликке каршы күрөшүү жана аны уйкусунан ойгото турган о.э. андан кошкөнүлдүктү узакташтыра турган окуяларды аракеттендирүү ылазым. Бул болсо, Хизбут-Тахрир сакафатын коомдо кабыл алынган жетекчи сакафат кылып коюуну о.э. исламий сакафатты жалпы түстө бардык адамдарга башчылык кыла турган жалгыз сакафат кылып коюуну талап кылат.

9. Исламий даъватты жаюу үчүн үмөттү даярдап алуу – үмөттү Ислам негизиндеги саясий кыймыл үчүн даярдап алуу дегени. Эгер исламий пикирлер жетекчи болбой турган болсо о.э. Исламий түшүнүктөгү саясий тарыйкат ачык жана башка бардык пикирлерге жетекчи болбой турган болсо, бул нерсе өз кезегинде хизбден өз сакафатындагы бул пикирлерди тунукташтырууну жана саясий жолду өз сакафаты менен гана эмес, балким, бул жолду бүгүнкү күндө дүйнөдөгү болуп жаткан окуяларга, эл аралык саясатка, Исламий мамлекеттердеги саясатка колдонуу менен айкындаштырууну талап кылат. Бул болсо өз кезегинде үмөт кызыкчылыктарын кабыл алуу жана колонизаторлуктун пландарын ачып таштоодо көрүнө турган саясий аракетти тездетүүнү талап кылат.

10. Хизб исламий даъватты өзүнөн турмуш түзүмү балкып чыга турган пикирий жетекчилик катарында көтөрүп чыкканы жана саясатты ушул

даъват үчүн жалгыз жол кылып алганы себептүү, даъватка каршы тургандар үч тайпа болот т.а. акимдер, залымдер жана чет өлкөлүк сакафат менен сугарылган кимселер. Максатка жетүүдөн тосуу үчүн, жок дегенде убакыттан утуу үчүн, бул тайпаларды жолдо турган чоң таштар сыяктуу даъват алдына тосук кылып коюу – колонизаторлуктун пландарынын бири. Бул тайпалар максатка жетүүдөн тосо албашын колонизаторлор билет. Бирок, даъватты секиндетүү үчүн бул тосуктарды коёт. Ошондуктан, бул таштар менен жана ар кандай түрдөгү бардык таштар менен кагылышуудан мүмкүн болушунча четтөө ылазым болот. Себеби, бул таштар жолдо тосук болуу үчүн эмес, балким, коргондорду курууда иштетилиши керек. Бул үч тайпа даъватка тартылышы үчүн, башкача айтканда, аларды өзгөртүү мүмкүн болбосо да, эң кур дегенде, таасирин кетирүү үчүн, алардын колонизатор капырдын колонизаторлук ыкмалары экендиктерин аларга да, башкаларга да түшүндүрүп, маалымдап коюу керек.

11. Таштар менен т.а. үч тайпа менен кагылышуудан четтөө деген сөздүн мааниси, алар менен пикирий согушка кирбөө дегени эмес. Балким, анын мааниси, абалдар кандай болбосун, алар менен оозеки же амалий кагылышууга кирбөө. Ал эми, даъват менен башка бардык пикирлер арасындагы пикирий согуш качып кутулгус болуп, бир көз ирмем да андан четте болуу мүмкүн эмес. Себеби, бул согуш жетекчи пикирлердин баарынын тагдырын белгилейт жана аларды жоготот.

12. Ислам Хизб колундагы жалгыз курал болуп, андан башкасын иштетиши мүмкүн эмес. Хизб бир бүтүндүк катары пикирий жак менен куралданышы ылазым. Ал вакыйлыктан канчалык жогоруласа, пикирлерди канчалык өзгөртсө, таасир кылууга жана адамдарды өзүнүн мабдасына жана өзүнө тартууга ошончолук кудуреттүү болот. Чечим жана муалажалар катарында өз пикирлерин болуп жаткан күндөлүк окуяларга канчалык байлай алса, ошончолук зээндерге таасир кылууга кудуреттүү болот.

13. Мисалы, шоро межлисин депутаттар межлисине, же халифаны президентке окшотуу жайыз эмес. Себеби, мындай окшотуу исламий бийликти көз алдыга элестетүүдөн алыстатат. Балким, вакыйлыктан жогоруга көтөрүлүү жана Ислам бийлигинин сүрөтүн зээнге сызып берүү үчүн, шоро межлиси жана халифалыкты шарый өкүмдөрдө айтылгандай кылып түшүндүрүп берүү зарыл. О.э. «социалдык адилеттүүлүк» пикири, «бүткүл дүйнөлүк тынчтык» пикири сыяктуу кайрысламий пикирлерди кабыл алуу жайыз эмес. Мисалы, мусулман бирер киши батыш лагерди – алар ахли китеп деген хужжат менен – чыгыш лагерден абзел деп пикирлеп жатканын көрсө, анын этибарын капиталисттик мабда христиандыктан башка нерсе экендигине каратат. Батыш лагер өз турмушунда христиандыкты эмес, балким, бүтүндөй капиталисттик мабданы колдонот. Демек, биерде ахли китеп темасына орун жок. Эгер мусулман бирер кишинин арак ичүү, зына жана уурулук сыяктуу кылмыштардын таркалышы адеп-ахлактын

жоголушуна алып барат деп эсептеп жатканын көрсө, анын этибарын бул нерсе шарый хадды аткарбоонун натыйжасы экендигине каратсын. Себеби, Алланын тыюулары Алланын хаддары менен гана сакталат. Мейли, Исламий мабданы жаюу бир гана комил фикрат жана тарыйкат аркылуу ишке ашса да, бирок, аткаруу үчүн тарыйкатты өзүнө таандык өзгөчө көрүнүштө жаюу ылазым жана бардык адамдарга аны айкындаштыруу керек. Себеби, адамдардагы жана мурунку өткөн кыймылдардагы анык эместик жана эң көп ката тарыйкат жаатында болгон.

14. Ислам жана саясат жөнүндөгү хизбдин түшүнүктөрүн бекем орнотууга жакшылап маани берүү негизги максат болуп саналат. Мына ошондуктан, коомдогу жетекчи пикирлер өкүмдарлыгын тартып алуу, кийин аларды түп-тамыры менен сууруп алып, алардын ордуна исламий пикирлерди орноштуруу үчүн калктардагы борборлошкон сакафат жамаий сакафат менен бирге болушун талап кылат. Бул болсо хизбден саясий жак менен бирге өз аракетин хизбдин аң-сезимдүү, түшүнүктүү жаштарын адамдар менен дайымий байланышууга, ушул алакага этибар берип, бардык тармактар жана чөйрөлөргө кирип бара турган кылып коюуга каратууну талап кылат.

15. Ислам жана саясат жаатында хизб кабыл алган түшүнүктөрдү бекем орнотууга жакшылап этибар берүү даъватты жаюучулар хизбийлер болушун талап кылат. Мына ошондуктан, сабак алып жаткан ар бир кишиге көңүл буруу зарыл. Фикрат аны менен биригип кеткенине карабастан, бирок, ал али саясий уюмдун маанисин жана хизбий алаканын маанисин түшүнүп жетпеген болсо, сакафатта жана ар бир мамиледе хизбий алаканы айкындаштырып берүүгө жакшылап көңүл буруу зарыл. Анткени, ушуну менен дарис хизбдин бир бөлүгүнө айлансын. Бул болсо анын пикирий жана нафсий жактан кайра калыптанышынан кийин пайда болот. Пикирий алаканы, кийин хизбий алаканы түшүндүрүп берүү зарыл. Анткени, муну менен даъват ишиндеги алаканы табигый, чыныгы алакага айлантуу оңой болсун о.э. фикратты ишке ашыруу жана даъватты жаюу толук болсун. Муну менен толук таасир пайда болот жана хизбий аракет мумтаз түстө аракеттенет.

16. Ар бир ишти аткаруудан мурда бул иштен көздөлгөн максат болушу шарт. Бул максат болсо ыйманий мухиттин бир бөлүгү. Себеби, ыйманий мухит мабдага т.а. Исламга болгон ыймандан жана амалий коидадан турат. Амалий коида болсо – бул пикирди ишке байлоо жана экөөнүн тең бир максат үчүн болушу. Ар бир амалдын максаты болушу керек дегени – бул пикир жүргүзүү жана амал кылуунун белгилүү бир максат үчүн болушу дегени. Бул болсо бир бүтүн вужуд катары хизбдин өзүндө жана анын ар бир мүчөсүндө болушу шарт. Бул максатка тарбиялоо жана аны бардык адамдарда пайда кылуу зарыл.

17. Хизб же анын бирер мүчөсү тарабынан шарттарды өз абалына таштап коюу т.а. өзү болот да деп таштап коюу жүзтөмөн кулоого алып бара турган түстө токтоп калууга карата айтылат. Мына ошондуктан, аткарган же аткарып жаткан, же болбосо, ишке ашырышы ылазым болгон иштерди кайра карап чыгуу аркылуу дайыма пикирлөө зарыл. Шарттар же алар келтире турган абалдарды күтүп отурбоо керек. Балким, шарттарды жүзөгө келтирүү жана жүзөгө келген шарттардан пайдалануу ылазым. Шарттарга сүйөнүп калуудан жана өзү болорчулуктан сактай турган нерсе – амалдан көздөлгөн максаттын мавжуддугу, даъват жөнүндө пикир жүргүзүү жана ага катуу тырышуу, бирер күч сарп кылбастан өзүнчө эле жүзөгө келип кала турган иштерге сүйөнүп калбоо. О.э. себептерди акыбеттерге байлоонун зээндерге өкүмдарлык кылуусунан жана мейли, туура болсо да, адамдын өз ички сезимдерине сүйөнүп калуусунан сактайт.

18. Хизб өзү басып өтүп жаткан жана келечекте ага туш келе турган кыйынчылыктарды түшүнүп жетиши ылазым жана алып барып жаткан аракеттин шарттарын, абалдарын о.э. бирер амалды аткарууну көздөгөн убакта аны камтып алышы мүмкүн болгон абалдарды түшүнүп жетиши лазым. О.э. тактиканы жана бул тактика дал келе турган же дал келбей турган темаларды толук түшүнүп жетиши лазым. Ооба, тактика ыкма болуп, аны амалдын түрү белгилейт. Бирок, ал эсепке алынбаган, кокусунан жүзөгө келе турган абалдар себептүү өзгөрүп, түрдүүчө болуп турат. Мына ошондуктан, тактика өзгөрүүчөн жана аракетчен болушу зарыл.

19. Хизб бирер амалды аткаруудан мурда өзү ээ болгон күчтөрдү о.э. өзү пайда кылган мухиттердин таасир көлөмүн жана өзү жүзөгө келтирген аң-сезимди туура түшүнүп жетиши зарыл. Бул таасир хизб мүчөлөрүндө же калкта болобу, айырмасы жок. Себеби, хизб нерселерди туура түшүнүп жетиши аркылуу жоопкерчилик көлөмүн туура белгилей турган болуп алат. Себеби, жоопкерчиликти чоңураак кылып белгилесе, буга алсыздык кылуу (т.а. аткара албай таштап коюу) коркунучу келип чыгат. Эгер жоопкерчиликти азыраак белгилесе, мындан ойлобой иш кылуу коркунучу пайда болот. Мына ошондуктан, жоопкерчиликти туура жосунда белгилөө зарурий иш.

20. Хизб ушуну түшүнүп жетиши зарыл, исламий үммөт басып өткөн бул доор – мусулмандар өз идеологиясын башка бардык идеологиялардан үстөм болушу үчүн бүткүл дүйнөгө жаюуларына алып бара турган пикирий жана шуурий ынкылап доору. О.э. хизб бул доордо ишке ашырыла турган милдеттер хизб мойнуна жүктөлгөнүн түшүнүп жетиши зарыл. Ошондуктан, пикирий жак негиз болуп калышы жана аны саясий амал менен дайыма байлоо – жоопкерчиликтин негизи болуп калышы керек. Ушул себептен, хизб эл аралык саясий абалдарды жана исламий дүйнөдөгү саясий абалдарды, айрыкча, өзүнүн аракет майданындагы саясий абалдарды дайыма карап алышы зарыл. О.э. бардык исламий мамлекеттерде бир гана

Исламий пикирлер талкуу жана тартышуу темасы болуп калышы үчүн аракет кылышы о.э. исламий мамлекеттерде айланып жүргөн пикирлерди дайым билип турушу ылазым.

21. Хизб дайыма сергек болушу, коомду толук түшүнүп жетиши о.э. адамдар пикирлеп жаткан жана алар сезип жаткан нерселерге этибарды каратышы ылазым. Ушуну менен өз сакафатынын таасир көлөмүн, таркатып жаткан пикирлеринин жана ойготуп жаткан туйгуларынын кирип баруу көлөмүн о.э. коомду сууктан жылуулукка жана жылуулуктан кайноо абалына өзгөрүү көлөмүн билсин. Өз сакафатын адамдардын дилдерине сиңдирсин. Себеби, хизб сакафаты – коомдо күч алып, кийин анда ысыктыкты пайда кылып, андан кийин аны өзгөртүп жибере турган от. Акыры келип, бул от үмөттү – өз жашоосу Исламга амал кылуу үчүн жана дүйнөгө исламий даъватты жаюу үчүн экендигин о.э. Хизбут-Тахрир мына ушул милдет жаатында иш алып барып жатканын – туура сезе турган жана акыл менен түшүнүп жете турган даражага көтөрүүгө кудуреттүү болот.

22. Коомдун пикир жана туйгуларын өлчөөнүн тарыйкаты өтө жөнөкөй. Бул үчүн саясий окуялар пикирлерге кандай таасир кылганын мулахаза кылуу керек болот. Т.а. саясий окуялар жаңы пикирлерди пайда кылабы же эски пикирлерди тастыктоо менен гана чектелеби? О.э. коомдун пикир жана туйгуларын өлчөө үчүн, саясий окуялар туйгуларга кандай таасир кылганын мулахаза кылуу керек болот. Т.а. саясий окуялар жаңы туйгуларды пайда кылдыбы же эски туйгуларды гана тастыктадыбы? Туйгулар дегени – бул пайда болуп жаткан пикир жана туйгуларга кубануу же капа болуу, ыраазы болуу же нааразы болуу. Азыркы учурда мавжуд пикир жана туйгуларды өлчөп көрүү болсо, көпчүлүк сүйлөп жаткан иштерди жана андагы ойгоо туйгуларды мулахаза кылуу менен болот. Мисалы, бүгүнкү күндө мусулмандар **музараба** жана **иона** ширкеттери жөнүндө сүйлөөнүн ордуна акционердик компаниялар жана өз ара жардам берүү коомдору жөнүндө сөз жүргүзүүлөрү о.э. Ислам кадрийттары үчүн жан күйдүрүүнүн ордуна өз улутчулдуктары үчүн жан күйдүрүүлөрү сыяктуу иштер. Мына ушул өлчөө боюнча пикир жана туйгуларга этибар берилет. Бардык адамдарга, муфаккирлерге да, башкаларга да этибар берүү зарыл. Себеби, жамааттагы пикирлер жана туйгулар бир кыл болот.

23. Ката пикирлерге чабуул кылуу, алардын жасалмалуулугун баян кылып берүү жана мусулман сүйүнүшү керек болгон орунда сүйүнбөй жаткан курсантчылык туйгуларын өзгөртүү о.э. мусулман кыжырданышы керек болгон орунда кыжырданбай жаткан каардануу туйгуларын өзгөртүү аркылуу коом пикирлери жана туйгуларын муалажа кылуу үчүн бул пикирлер жана туйгулар өлчөп көрүлөт. Мына ошондуктан, окуя жана пикирлер пайда кылып жаткан терс таасирди билүүгө этибар берүү б.а. пикир жана окуялар себептүү адамдарда пайда болуп жаткан реакцияны билүү зарыл. Т.а. реакция пайда кылдыбы же жокпу? Эгер пикир жана окуялар реакция пайда

кылса, адамдар бул пикир жана окуяларга ишенгендиктери билинет. Мындай абалда пикирлердин жасалмалуулугун баян кылып берүү жана туйгуларды өзгөртүү зарыл. Эгер реакция пайда кылбаса мындай пикир жана окуялар менен алек болууга кажет жок. Себеби, реакция бербеген пикир жана окуялар менен алек болуу бекерчи нерсе менен алек болуудан башка нерсе эмес.

24. Пикир жана туйгуларды муалажа кылуу максатында, түшүнүктөрдү өзгөртүү себептүү түшүнүктөрдү өзгөртүү жараянында пайда боло турган таасирдин көлөмүн билүү зарыл. Т.а. хизб адамдардагы ката түшүнүктөрдү өзгөртүшү аларда реакция пайда кылып, аларга таасир кылдыбы же жокпу? Эгер аларда реакция пайда кылып, аларга таасир кылган болсо, хизб берген пикирлер аларда түшүнүктөрдү пайда кылганын о.э. алар чындыгында эле түшүнүктөрдү өзгөртүү үчүн пикирлерди кабыл алышканын билдирет. Ал эми, эгер алар хизб пикирлерин түшүнүп тургандыктарына карабастан, бул пикирлер аларда реакция пайда кылбаса, алар куру гана маалыматтарды алышкан болот. Ал эми, маалыматтарды алуу менен гана түшүнүктөр өзгөрбөйт.

25. Хизб өзү табанний кылган пикирлер менен коомдун пикир жана туйгуларын муалажа кылышы себептүү адамдардын хизбге жана хизб пикирлерине карата майилдиктерин (ыктагандыктарын) билүү зарыл. Т.а. адамдар хизб пикирлерин макулдап жатышабы же ага карата терс мамиледеби? Алар хизбди жактырып жатышабы же жаман көрүп жатышабы? Же аны жакшы да көрбөй, жаман да көрбөй, ага карата көңүлкоштук жана кайдигерлик абалында турушабы?

26. Хизб пикирлерге этибарды каратышы жана ылайыктуу учурда баян кылуу керек болгон пикирлерди билиши үчүн, коомго кайрылуу убагында коомдун пикир жана туйгуларын билиши зарыл. Анын ичинен, пикирлерге этибар берүү хизбдин пикирий аракетинин бир бөлүгү экендигин билиши эң зарыл. Себеби, хизб – биринчи орунда адамдардын пикир жүргүзүү тарыйкатын өзгөртүү үчүн; экинчиден, алар өз пикирлерине негиз кылып жатышкан пикирий койданы (пайдубалды) өзгөртүү үчүн; үчүнчүдөн болсо, алардагы мавжуд пикирлерди өзгөртүү үчүн; төртүнчүдөн, адамдар турмушта жолугуп жаткан бардык пикирлерди өз пикирий коидаларына байлай турган болуп калышы үчүн – аракет кылышы зарыл. Хизб бул иштерди аткаруу аркылуу пикирлерди өзгөртүшү жеңилдейт жана адамдар өз пикирлерин өздөрү өзгөртө турган о.э. пикирлерди өздөрүнүн пикирий коидаларына байлай турган болуп калууларына жетишет. Хизб муну менен исламий үмөттүн жакшы абалга көчүшүн камсыздайт жана ынкылабий доорду жүзөгө чыгарат.

27. Исламий үмөттүн өзү турган жаман абалдан жакшы абалга көчүп өтүшү ынкылабий доордун ийгиликсиздигине байланыштуу болот. Ал болсо адамдардын зээндериндеги исламий пикирлердин мавжуддугуна

байланыштуу. Себеби, адамдын турмуш жөнүндөгү түшүнүктөрү андагы мавжуд негизги пикирлерден балкып чыгат жана өткүнчү пикирлер адамга таасир кылат. Ошондуктан, негизги пикирлерди жүзөгө келтирүү, тасадикий пикирлерди жок кылуу жана жалгыз исламий пикир гана адамдардагы негизги пикирлер болуп калышы үчүн чоң күч жумшоо керек болот. Бирок, адамдарда пикирлер мавжуд болушунун өзү эле пикирий ынкылап доорунун ийгилиги үчүн жана үмөттүн бир абалдан башка абалга көчүп өтүшү үчүн жетиштүү эмес. Балким, адамдар бул пикирлерди сезиле турган маанилер экендигин көрүүлөрү үчүн жана ал пикирлер аракетке үндөй турган түшүнүктөргө айланышы үчүн, алардын турмуштарында ушул пикирлердин болушу зарыл экендигин сезүүлөрү керек. О.э. бул пикирлер адамдар жана жамааттарда бекем орношуп калуулары зарыл. Бекем орношуу болсо пикирлер чыныгы өзгөрүү пайда кылышы үчүн аларды таасирдүү борборго айландырып коёт о.э. аларда кубат жана нуфузду пайда кылат. Натыйжада, үмөттө көчүп өтүү жана өзгөрүү жүз берет.

28. Исламий мамлекеттердеги коомдун турмуш жөнүндөгү негизги пикирлери капиталисттик жана демократиялык пикирлер экендигин көрүүгө болот. Бирок, алар бекем орношпогон туруксуз пикирлер. Себеби, акыйдалары исламий акыйда болгондуктан, адамдар аларды негизги пикирлер катарында кабыл алышпаган. Алар бул пикирлерди кабыл алган чактарында этикат кылып эмес, балким, жөн гана кабыл алышкан жана «бул пикирлер акыйдаңарга тескери эмес, балким, ага туура келет» деп сунуш кылган адамдар аларды алдашкан. Ушул себептен улам, алар бул пикирлерге карай иш тутушканы менен, бирок, бул пикирлер алардын зээндеринде бекем орношпогондугун көрөсүңөр. Эгер бул пикирлер өз акыйдаларына тескери экендигин түшүнүп жетишсе, аларды тезинен таштап, кайра исламий пикирлерге кайтышат. Адамдардагы бул кайтуу себептүү коомдо өзгөрүү пайда болот.

29. Коомдо убактылуу таасир кылуучу факторлордун натыйжасы катары өткүнчү пикирлер да кездешет. Алар: мекенчилдик, улутчулдук туйгуларын козгой турган пикирлер, эгемендүүлүк жана ушуга окшош пикирлер. Бул өткүнчү пикирлер жашоо-турмуш жөнүндөгү пикирден пайда болгон эмес, балким, аларды ушул доордогу туруктуу абал жүзөгө келтирет. Негизги пикирлер бекем орношкон кезде, бул өткүнчү пикирлердин баардыгы тез эле жок болуп кетет.

30. Коомдо аклий жолдон келип чыгып тыянак кылынган пикирлер менен илимий жолдон келип чыккан илимий пикирлердин ортосун ажыратпай аралаштырып жиберүү бар. Ушул аралаштырууга карай, адамдар психологияны илим деп, анын пикирлерин болсо илимий пикирлер деп эсептешет. Себеби, бул пикирлер жаш балдарды түрдүү шарт же түрдүү жаштарда күзөтүү аркылуу жетишилген мулахазалар негизинде жүзөгө келген. Кийинчерээк бул мулахазаларды кайталоону тажрыйбалар деп

аташкан. Негизи болсо, психология пикирлери илимий пикир эмес, балким, аклий пикирлер. Себеби, илимий тажрыйбалар – бул мадданы анын табигый таасир кылуучу факторлор жана абалдарынан башка факторлор жана башка абалдарга моюн сундуруу о.э. ушул моюн сундуруунун натыйжасын мулахаза кылуу дегени. (мадда – зат, материя) Т.а. бул тажрыйбалар физика жана химия тажрыйбалары сыяктуу мадда үстүнөн кылына турган тажрыйбалардын өзү. Ал эми, нерсени түрдүү убакыт жана абалдарда күзөтүү илимий тажрыйбалар деп эсептелбейт. Ушуга ылайык, жаш баланы түрдүү жаш жана түрдүү абалдарда күзөтүү да илимий тажрыйбалар талкуусуна кирбейт. Ушуга ылайык, мындай күзөтүү илимий жол деп эсептелбейт, балким, ал күзөтүү, күзөтүүнү кайталоо жана тыянак кылуу гана болот. Демек, ал илимий жол эмес, балким, аклий жол. Ушуга караганда, психология илиминин пикирлери да социология жана педагогика фандары сыяктуу аклий пикирлер болуп, сакафат чөйрөсүнө кирет, таптакыр илим чөйрөсүнө кирбейт.

31. Коомдо илимий пикирлерди жана илимий жолду ыйыкташтыруу бар. Илимий изденүүдө кабыл алынган эрежеге ылайык, илимий жолдо ката тыянак болуп калуу ыктымалы бар экендиги эсепке алынышы керек болгон негиздердин бири экенин баян кылып берүү зарыл. Анын натыйжаларында каталык чындап жүз берген жана «илимий чындыктар» деп аталгандан кийин да, анын жараксыздыгы, илимий билимдерде ката тыянактар кылынгандыгы маалым болгон. Мисалы, «атом – маддадагы бөлүнбөй турган эң кичине зарра» деп айтылган эле. Бул тыянактын ката экендиги маалым болду жана дал ушул илимий жол аркылуу атомдун бөлүнүшү айкын болду. О.э. «мадда жок болбойт» деп айтылган эле. Бул тыянактын да каталыгы маалым болду жана дал ушул илимий жол аркылуу мадданын да жок болуп кетиши айкын болду. Ушул себептен улам, илимий жолду негиз кылып алуу мүмкүн эмес. Себеби, илимий жол нерсенин мавжуддугу жана анын сыпаты жөнүндө күмөндүү натыйжаны пайда кылат. Аклий жол болсо нерсенин мавжуддугу жана анда белгилүү бир сыпаттар мавжуддугу жөнүндө катый тыянактар берет. Мейли, бул нерсенин махияты жөнүндө күмөндүү тыянак берсе да, бирок, бул нерсенин барлыгы жана анын белгилүү бир сыпаты мавжуддугу жөнүндө анык, катый тыянак чыгарат. Демек, аклий жол натыйжаларынын катый экендигин этибарга алып, аны талкуу үчүн негиз деп кабыл алуу ылазым. Ушуга караганда, нерсенин барлыгы жана анын белгилүү бир сыпаты туурасында илимий натыйжага аклий натыйжа тескери келсе, шексиз, аклий натыйжа кабыл алынат жана аклий натыйжага тескери келе турган илимий натыйжа ташталат. Себеби, күмөндүү тыянак эмес, балким, катый тыянак алынат.

32. Хизбут-Тахрирдин милдети исламий даъватты жаюу.

Бул милдет төмөндөгү иштерди анын эң маанилүү иштери кылып белгилейт.

- I. Дүйнөдөгү пикирлөө жолун исламий пикирлөө менен өзгөртүү.
- II. Адамдар өз пикирлерине негиз кылып алышкан пикирий коиданы исламий пикирий коида менен өзгөртүү.
- III. Бардык пикирлерди исламий пикирий коида менен байлоо.

Эми пикирлөө жолун өзгөртүүгө келсек, пикирий жактан калак дүйнөнүн пикирлери өтө үстүртөн б.а. тайыз. Демек, андагы пикир жүргүзүү жолун терең кылуу керек. Мисалы, колонизаторлукка каршы демонстрациялар менен күрөш алып баруунун ордуна исламий идеологияны жаюу жана исламий мамлекетти тикелөө аркылуу колонизаторлорду түп-тамырынан сууруп таштоо үчүн иш алып барылат. Же байлыктарды иштеп чыгаруу жөнүндө гана пикирлөөнүн ордуна, аларды бөлүштүрүү кайфияты туурасында пикир жүргүзүлөт. Себеби, дүйнөдөгү экономикалык проблема иштеп чыгаруунун кемдигинен эмес, балким, бөлүштүрүүнүн жамандыгынан келип чыккан. Булар пикирий жактан өнүкпөгөн калак дүйнөгө тиешелүү тыянак. Эми пикирий жактан өнүккөн дүйнөгө келсек, андагы пикирлөө бузук жана туура жолдон адашкан пикирлөө. Себеби, анын пикирлөөдөгү жолу илимий болуп, бул жолду пикирлөө негизи кылып алган жана аны бардык нерселерде хакам кылган. Ушуга караганда, илимий жолду да илимийлик сыяктуу натыйжалары болгон аклий жолдун бир натыйжасы кылып коюу керек болгонундай, аклий пикирлөө жолун да ушул ааламдагы пикирдин негизи кылып коюу зарыл. Себеби, илимий жол талкуу жүргүзүлүп жаткан нерсе жөнүндөгү мурунку маалыматтардын баарынан баш тартууну жана алардын мавжуд болбошун талап кылат. Кийин болсо мадданы күзөтүү жана аны тажрыйбада сыноону т.а. мадданы табигый фактор жана абалдарынан, шарттарынан башка факторлорго жана абалдарга моюн сундурууну, бул жараяндарды күзөтүүнү баштайт. Кийин болсо лабораторияларда болгону сыяктуу, мадда үстүндө өткөрүлгөн бул амалияттан маддий сезиле турган чындыкты тыянак кылып чыгарат. Ушуга ылайык, илимий жол назарында маддий жактан сезилбей турган нерселер мавжуд эмес. Бул тыянакка ылайык мантик, тарых сыяктуу билимдер мавжуд болбойт. Себеби, бул билимдер илимий жактан жүзөгө келбеген. Т.а. мадданы күзөтүү, аны тажрыйбада сыноо жана сезиле турган нерселерге маддий тыянак кылуу жолу аркылуу пайда болбогон. Бул болсо одоно ката. Себеби, тиббий (т.а. анык) илимдер – билимдин бир тармагы жана пикирлердин бири. Түрмүштүн көптөгөн билимдери да илимий жол аркылуу жүзөгө келбеген. Балким, аклий жол аркылуу жүзөгө келген. Ушул себептен улам, илимий жолду пикир жүргүзүү үчүн негиз кылып алуу мүмкүн эмес. Пикирлөө үчүн бир гана аклий жол негиз кылып алынат. Аклий жол мындай: вакыйдын сезимдер жардамында мээге узатылышынан жана вакыйлыкты түшүндүрүп берүүчү мурунку маалыматтардын мавжуд болушунан пикир жана аклий идирек пайда болот, кийин болсо мээ ага өз өкүмүн чыгарат. Бул өкүм пикир же аклий идирек болуп, ал пикир жүргүзүүдөгү негиз болот. Анын жардамында

күзөтүү, тажрыйбада сыноо жана тыянак кылуу аркылуу илимий чындыктар идирек кылынат. О.э. анын жардамында мантик жана ушул сыяктууларда мантикий чындыктар идирек кылынат. Анын жардамында тарыхтын чындыктары идирек кылынат жана андагы катадан туурасы ажыратып алынат. Анын жардамында барлык, адам, тирүүлүк жөнүндөгү о.э. барлык, адам, тирүүлүктүн жаратуучусу жөнүндөгү, бул тирүүлүктүн өзүнөн мурунку жана андан кийинки нерселерге болгон алакасы жөнүндөгү куллий фикрат вужудга келет. Мына ушул аклий жол бүткүл дүйнөдө пикир жүргүзүү жолуна айланышы керек. Кийин болсо дүйнө аны пикирлөөнүн негизи кылып алат. Эми дүйнөдөгү пикирий койданы өзгөртүүгө келсек, алардагы мавжуд пикирий койда өзгөрүшү үчүн бүткүл дүйнөгө идеологияны жаюу т.а. аклий жол аркылуу исламий акыйданы жаюу зарыл. Адамдардагы пикирий койда болсо: Аллага вижданий ыйман келтирүү жана аны турмуштан ажыратуу, же Анын барлыгын инкар кылуу. Булардын баары туура эмес пикирий коидалар. Ошондуктан, аларды жок кылуу жана алардын ордуна исламий пикирий койданы коюу ылазым.

Эми адамдар көтөрүп жүргөн пикирлерди өзгөртүү болсо, алардын пикирлериндеги мавжуд катаны баян кылуу жана анын ордун ээлеши үчүн туура пикирлерди түшүндүрүп берүү аркылуу ишке ашат. Мунун амалий жолу – пикирлерди иш-аракеттерге байлоо. Мисалы, адамдар «арабдар азиз болсун» деп чакырып жатканда, аларга мунун Исламга тескери экендиги, себеби, азиздик Алланыкы, пайгамбарыныкы жана момундардыкы экендиги эскертилет. Же араб улутчулдугуна чакырып жаткан чактарында, аларга Исламга даъват кылуунун важыптыгы жана улутчулдук эсептелген аймакчылдыкка о.э. уруу, улут, раса жана жыныстык тарапкечтикке каршы Ислам чабуул кылышы эскертилет. Мына ушул аркылуу шариятка тескери болгон иш-аракеттери аларга көрүнөт. Мунун акыбетинде алардын пикирлериндеги ката өздөрүнө айкын болот. Эми пикирлерди пикирий койдага байлоого келсек, бул төмөндөгү эки иш менен ишке ашат:

Биринчи иш. Хизб мүчөлөрү иш-аракеттеринде үлгү болуулары – мейли, үрп-адат, таклиддерге о.э. маддий жактан өнүккөн башка үммөт жана калктарга тескери келсе да – кылып жаткан иштерин Исламий акыйдага байлоолору керек.

Экинчи иш. Азыркы убактагы бардык проблемалардын чечимин жана өкүмдар пикирлердин жасалмалуулугун баян кылуу үчүн аларга жүздөнүү, ката түшүнүктөрдү оңдоого шашылуу, ката пикирлерди өзгөртүү жана арзыбас туйгулардын таасирин жок кылуу о.э. аларды исламий туйгуларга айлантуу.

33. Хизб аткара турган ушул милдет муфаккирлерге муктаж болот. Муфаккирлерге айлануу үчүн аракет кылууга эң кудуреттүү адамдар – илимдүү кишилер. Демек, бул милдетти аткарууга эң кудуреттүү болгон адамдар да алар. Кээде хизб илимдүү кишилерден гана турат экен деген

ойго барылат. Бирок, негизи, андай эмес, балким, хизб – алар илимдүү болобу же жокпу – адамдардан турган болот. Бирок, алар хизб менен жуурулушуп кеткенден кийин муфаккирлерге айланышат. Себеби, алар хизбий исламий сакафат катары анын сакафаты менен жана жалпы түрдө Ислам сакафаты менен тарбияланышат. Бул сакафаттын өз табияты терең болгондуктан, ал терең пикирлөөнү үйрөтөт. Илимдүү кишилердин билимдери канчалык ар түрдүү болбосун, алар хизб назарында башка адамдар сыяктуу эле. Ошондуктан, хизб аларды борборлошкон жана жамаий түстө өз сакафаты менен жаңыдан тарбиялашы зарыл. О.э. ар бир адамдын билим даражасы кандай болбосун, аны ар кандай сакафаттан таза деп фараз кылуу керек жана жаңыдан (сакафат менен) тарбиялоону баштоо керек. Ал мурунку үйрөнгөн билимдер исламий жана башка билимдер болушунун айырмасы жок. Эки себепке негизделип, ар бир адам жөнүндө ушундай фараз кылуу зарыл. Алардын биринчиси, пикир жана аклий жөндөм бардык адамдарда бар. Алар илимдүү болушабы же жокпу, мунун айырмасы жок. Алар бири-биринен маалыматтардын көптүгү менен эмес, балким, табигый жөндөмдөрү менен абзел болушат. Исламий сакафат билими аз кишидеги жетик жөндөмдү ачат жана аны козгоп жиберет. Анын жөндөмү жаркын жөндөмгө айланат. Кийин пикирий жактан тепкичтерге көтөрүлүп, өзүнөн көрө маърифаттуу жана илимдүү кишиден ашып кетет. Мына ошондуктан, биринчи даражадагы пикирий жөндөмдүн болушуна таянылат. Себеби, пикирий жөндөмдүн бар экендиги адамды идеологияны жаюуга жана коомдо пикир жана туйгу ынкылабын пайда кылууга кудуреттүү кылып коёт. Экинчиси болсо, билимдердин мавжуддугуна карабастан, илимдүү кишилердеги мавжуд пикирлөө жолу же үстүртөн болот, же илимий жол менен таасирленген болот. Алардын экөөсү тең аклий пикирлөө жолунан узак. Илимдүү кишилердеги мавжуд пикирлөө жолу өзгөртүлүп, анын ордуна аклий жол коюлбай турган болсо о.э. алардын пикирий коидалары жана көтөрүп жүргөн пикирлери өзгөртүлбөй турган болсо, аларды муфаккирлер деп эсептөө мүмкүн эмес. Мына ошондуктан, аларды аклий пикирлөө жолу менен муфаккирлерге айлантуу зарыл. Муну менен, алар муфаккирлер деп эсептелишсин. Ушуга караганда, Хизбут-Тахрир үммөт арасында жетик муфаккирлерди жүзөгө келтириши керек.

34. Хизбдин өз милдетин өтөөсү т.а. исламий даъватты жаюусу хизбдин исламий тарыйкат негизинде аракет кылышын талап кылат. Даъватты бүткүл дүйнөгө жаюудагы Ислам тарыйкаты – жихад. Даъватты коомдогу адамдарга жаюудагы анын тарыйкаты – хикмат жолу менен чырайлуу насаат кылуу жана көркөм көрүнүштөгү талкуу менен даъват кылуу. Алла Таала айтат:

﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ۗ وَجَدِلْهُم بِآيَاتِي هِيَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ

رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ﴾

- «(Эй Мухаммад), *Роббиңдин жолу-динине хикмат менен чырайлуу насаат аркылуу даъват кылгын! Алар менен эң көркөм жолдо талкуулашкын! Албетте, Роббиңдин Өзү Анын жолунан азган кимселерди абдан жакшы билет жана Ал зат хидаят табуучу кишилерди да абдан жакшы билет*». [16:125]

Хикмат – аклий хужжат. Чырайлуу насаат болсо, жакшы эскертме. Т.а. адамдардын акылдарына кайрылган убакта, алардын туйгуларын, туйгуларына кайрылган убакта болсо, алардын пикирлерин козгоо. Анткени, туйгулар пикирлер менен байланып, толук түстөгү амал келип чыксын. Көркөм көрүнүштөгү талкуу болсо, фикратка чектелген жана шахстарга, нафсаниятка өтпөй турган муназара. Даъват тарыйкатындагы бул үч абалды мулахаза кылып көрүү шарт. Себеби, коомдо даъват каршысында турган кишилердин көпчүлүгү үч топко бөлүнөт:

Биринчи топ: Исламды түшүнүп, ага даъват кылууну каалап жаткан топ. Ал акылы канааттанып, көңүлү тынчтанышы үчүн аклий жол менен Исламдан кабардар болууну каалайт. Ушул топту даъват кылуу аклий хужжат жана терең үйрөнүү менен болушу зарыл. Бул иш бир гана халкалардагы тартиптүү сакафат менен ишке ашат. Кийин болсо, анын өзү башка халкаларды сакафат менен тарбиялай турган болуп калат. Халкада сакафат алып жаткан киши хикмат менен даъват кылынат. Элге сакафат берип жаткан киши болсо хикмат менен даъват кылат. Бул аң сезимдүү сакафат адамда пикирий ынкылап пайда кылат о.э. аны башка адамдарда жана коомдо пикирий ынкылап пайда кылууга кудуреттүү кылып коёт.

Экинчи топ: Адамдардын көпчүлүк бөлүгүн түзөт, дайымий түстө борборлошкон сакафатты алууга алардын шарттары, жөндөмү жана убакыттары болбойт. Алардын айрымдары халкаларда сабак алып кийин үзүлүп калган болсо, айрымдары болсо халкаларда сабак алышпайт. Алар жамаий сакафат менен даъват кылынат. Жамаий сакафат оозеки кайрылуу, радио, гезит-журналдар жана башка маалымат каражаттарын өз ичине алат. Жамаий түстө сакафат берип жатканда ушуну тунук түшүнүп алуу керек, аклий талкуу учурунда т.а. акылдарга кайрылып жатканда туйгуларга таасир кылуу, туйгуларды козгоо зарыл. Анткени, берилип жаткан сакафат адамдардын көпчүлүгү өздөштүрө албай турган жансыз, куру аклий сакафат болуп калбасын. Жана атифий талкуу жүргүзүлүп жатканда т.а. туйгуларга хытаб кылынып жатканда терең мазмундуу пикирлерди берип, терең пикирлөөнү козгоо зарыл. Анткени, берилип жаткан сакафат муфаккирлер кабыл албай турган, бир гана туйгуларды козгоочу, арзыгыс бир сакафат болуп калбасын. О.э. ушуну мулахаза кылып көрүү لازым, ушул жамаий сакафат омманы аракеттендирет жана аларда түшүнүктү пайда кылат. Жамаий сакафат коомдо кылынып жаткан даъватты учуруп кетүүчү шамалга жана агызып кетүүчү агымга айландырат. Адамдар даъват максаттарын жүзөгө чыгаруу үчүн агымга кошулушат. Ошондуктан, жамаий сакафатка зор этибар берүү зарыл.

Үчүнчү топ: башка пикир жана уюмдардын туткунуна айланган жана арасатта калган адамдар. Башка пикирлер менен сугарылган жана арасатта калган мындай адамдар менен исламий фикрат туурасында талкууга киришүү керек. Алар даъват жөнүндө шек козгоо, ал жөнүндө туура эмес түшүнүктөрдү берүү жана даъватка каршы чабуул кылуу аркылуу даъватка тоскоолдук кылуулары маалым болушуна карабастан, Ислам даъватын жаюуга аларды тартуу лазым. Ошондуктан, даъватты жаюучу аларга карата чыдамдуу болушу о.э. алардын бузук пикирлери, туура эмес түшүнүктөрү жана ийри жолдоруна каршы чабуул кылуу позициясын ээлеши, коргонуу абалынан жүз үйрүшү зарыл. Исламга доомат кылынышына ыраазы болбошу, муну бүтүндөй четке кагышы жана исламий пикирлерди коргонуу ыкмасы менен эмес, балким, баян кылып берүү ыкмасы аркылуу түшүндүрүүгө шашылышы зарыл. Мындай адамдар менен кылына турган муназара чырайлуу түстө болушу т.а. пайдасыз, жемишсиз тартышуу эмес, балким, жемиштүү талкуу болушу лазым. Бузук пикир ээлери талкуу учурунда өз жеңилүүлөрүн сезген убактарында талкууну эки маселеге карай буруп жиберүүгө аракет кылышат. Талкуулашууда ушул эки маселеден этият болуу керек. Биринчи маселе, даъват жаюучу канааттандыруучу чындыкка жетейин деп калганда, мурунку талкуу аягына жетпестен туруп, бир талкуудан башка талкууга көчүп өтүү. Мындай көчүү болсо муназараны талкуудан талкууга өтүп кетиле бере турган бекерчи сүйлөшүүгө айландырып коёт. Натыйжада, муназарадан көздөлгөн максатка жетишпей көп убакыт сая кетет. Экинчи маселе, бузук пикирлерди жаюучулар жеңилишкенде, акаарат кылууга о.э. талкуулашып жаткан шахска жана даъватчыларга чабуул кылууга өтүшөт. Муну менен даъватты жаюучуну да акааратка жооп берүүгө жана өз шахсын жана даъватчыларды коргоого тартышат. Мындай абалда даъватты жаюучу сак болсун, өз шахсын жана даъватты жаюучу бирер адамды коргоого киришпесин. О.э. акаараттарга жооп берүүдөн этият болсун. Анткени, бул сыяктуу иштер фикраттан жана терең пикир жүргүзүүдөн буруп коёт. Бузук пикир ээлери болсо дал ушуну каалашат. Ошондуктан, талкууну бир гана пикирлер чөйрөсүнө жана бир гана даъват чөйрөсүнө чектөө зарыл. О.э. талкуу кылына турган пикирлер эки тарап тең талкуу убагында кайрылуусу үчүн эки тарап тарабынан келишилген пикирлер болушу лазым. Эгер эки тарап тең негиз катарында бул пикирлерге келишпей турган болсо, муназарага кирүү мүмкүн эмес. Себеби, талкуу мындай абалда муназара деп эсептелбейт.

35. Талкуу темасы хизб кабыл алган исламий райлар, пикирлер жана өкүмдөр болушу жана алар менен тарбиялоо важып. Ошондуктан, даъват хизб аркылуу жана хизб наамы менен болушу т.а. даъват Исламдан турган болушу, аракет исламий турмушту кайра баштоо үчүн болушу лазым. Исламий даъватты жайып жаткан жана Исламий турмушту кайра баштоо үчүн иш алып барып жаткан Хизб – коомдун куткаруучусу Ислам экендигине

жана ага жан берүүчү нерсе исламий даъватты жаюу экендигине – коомду шек кирбей турган даражада анык ишендириши зарыл. Хизб бул ишенимди коомдо ар бир ирмемде күчөтүшү лазым. О.э. коомдун хизбге болгон ишенимин бекемдөө жана хизб гана даъватты жаюуну жана үммөттү жетелөөнү бийик деңгээлде ишке ашыраарына ишенимин бекемдөө зарыл. Ошондуктан, хизб коом менен биригип кетиши, Хизб мүчөлөрү хизб менен бириккендиктери сыяктуу, адамдар менен биригип кетүүлөрү лазым. Үмөт хизб өзүнүн хизби экендигин жана бүткүл үммөттүн хизби экендигин сезип, түшүнүп жетиши лазым. Мына ушуну менен үмөт табигый абалда бир хизбге айланат жана бир сапта жүрөт.

36. Хизб, үммөттүн абалын идирек кылуу зарыл болгонундай, колонизаторлуктун даъватка жана хизбге карата сак турганын да түшүнүп жетиши лазым. Себеби, колонизаторлук Исламга жана исламий даъватка каршы согуш жарыя кылган. Ал исламий мамлекетти жок кылды жана аны жүзөгө келтирүүгө тоскоолдук кылуу үчүн мүмкүнчүлүгү барынча аракет кылды. Ал Ислам идеологиясына тескери болгон идеологияны жаюуда жана анын исламий мамлекеттерде орношуп калышы үчүн аракет кылууда. Хизб исламий мамлекетти өзүнөн турмуш түзүмү келип чыга турган идеология катары жайып жатканы жана исламий даъватты бүткүл дүйнөгө жаюу үчүн Ислам мамлекетин исламий дүйнөдө тикелөөгө аракет кылып жатканы себептүү, колонизаторлук ага каршы турушу жана ага, Исламга каршы күрөш алып барышы турган иш. Ошондуктан, колонизаторлуктун жолдору жана ыкмаларын билүү үчүн аны түшүнүп жетүү зарыл. Колонизаторлукту түшүнүп жетүү көрсөтүп тургандай, ал дайыма мусулмандарды, Исламды жана исламий кыймылдарды күзөтүп келүүдө. Анын бул көзүтүүсү өтмүштө ага чоң пайдаларды келтирди. Колонизатор мусулмандарды күзөтүп туруу аркылуу аларды моюн сундурууга жана исламий фикраттан аларды узакташтырууга жетишти. Анын Исламды күзөтүшү да ага чоң пайда келтирди. Мунун натыйжасында ал капиталисттик-демократиялык түшүнүктөрдү мусулмандарга алып кирди жана аларды исламий түшүнүктөр деген этибар менен мусулмандарга синдирди. Колонизатордун исламий кыймылдарды күзөтүшү аркылуу исламий кыймылдарды батыш түшүнүгүндөгү диний кыймылдарга, мекенчилдик кыймылдарына айландыра алды. Өзгөртө албаган кыймылды болсо жок кылды. Ал дагы эле үлкөн телескоп менен күзөтүүнү улантып жатат, ал аркылуу мусулмандар көрө албай турган нерселерди көрүп жатат.

37. Колонизаторлуктун мусулмандар, Ислам жана исламий кыймылдар үстүнөн күзөтүүсү Хизбут-Тахрирди аңдап билүүгө жана анын исламий дүйнөдөгү эң туура уюм экендигин түшүнүп жетүүгө алып барды. Анын хизбди мындай түшүнүшү – жалаң ибадат жана адеп-ахлактан гана турган дин деп сыпаттоого урунуп жаткан Исламды эмес, балким – мабда сыпатындагы Исламды түшүнүп жетүүгө алып барды. О.э. хизбдин жана хизб

сакафатынын түрдүү даражалардагы күчтүү таасирин көргөндө, мусулмандарды түшүнүп жетүүгө алып барды. Көпчүлүктүн назарында бул түшүнүк эртерээк эле. Себеби, хизб башталыш нуктасын эми кысман басып өтүп, өзү жашап жаткан коомдогу адамдарга али көрүнө элек болчу жана көпчүлүк адамдарга колонизаторлук кантип мынчалык тез түшүнүп жеткени али белгилүү эмес эле. Бирок, колонизаторлуктун ыпыластыгын, анын Исламга жана мусулмандарга карата кылган куулук-шумдуктарын жана Ислам мамлекетинин тикеленишинен дайыма коркууда турушун о.э. исламий мамлекет аны тамыры менен сууруп таштоого чектелип калбастан, балким, дүйнөдө биринчи мамлекет макамын алып, даъватты ар бир адамга жеткиришин билген ар бир киши – колонизатор үлкөн телескоп менен үзгүлтүксүз күзөтүү аркылуу адамдар көрө албаган нерселерди көрүп жатканын билет. Ошондуктан, өз таасири астындагы региондордо акимдерди түрдүү ыкмалар менен моюн сундурууга урунушу таң калыштуу эмес. Мындан көздөгөн максаты, исламий кыймылдарга исламий китептерден пайдаланууга тыюу салуу, аларды адамдар колунан тартып алуу, үйлөргө бастырып кирип китептерди издөө, аларды өрттөп жиберүү, мусулмандардын өз мамлекеттеринде көчүп жүрүүлөрүнө тыюу салуу, аларды камакка алуу, жашоо жайларын белгилүү мекендерге чектеп коюу, аларды текшерип туруу, дайыма көзөмөлдөө. Бул иштердин баары мусулмандардын Ислам идеологиясын көтөрүп чыккандыктары жана адамдарды Исламга даъват кылгандыктары үчүн гана кылынды. Ал эми, даъват али халкаларда сабак алуудан жана мечит сабактарынан нарыга өтпөгөн убакытта, башкача айтканда, кайрылуу формасына өтө электе, колонизатор капырдын бул иштерине таң калбаса да болот. Себеби, ал Исламдын адамга болгон таасириндеги күйгүзүүчү күч-кубатты жана анын мусулманга кандай таасир кылышын билет. О.э. колонизатор Исламга ыйман келтирген момундардагы буюк кубатты, алардын пикир жана туйгуларды өзгөртүүдөгү таасирлерин билет. Ошондуктан, Исламий даъваттын ийгилигине жана исламий мамлекеттин тикеленишине тоскоолдук кылуу үчүн мүмкүнчүлүгүндө болгон бардык ыкмаларга жабышып алат.

38. Ошондуктан, хизб, колонизаторду жана ал жүргөн жолдорду, колдонуп жаткан ыкмаларды түшүнүп жетип, аларды адамдарга ачып бериши керек. Бүткүл үммөттү – колонизатор капырды, анын жолдорун жана ыкмаларын – түшүнүп жете турган кылышы керек. Ошондуктан, хизб жайылуу нуктасында турганда, бул колонизаторго бетме-бет жолуга башташын билиши керек. Себеби, хизб тез арада адамдарга кайрылат, алардын кызыкчылыктарын табанний кылат жана колонизатордун пландарын ачып таштайт. Колонизатор мындай абалда, айрыкча, анын пландары ачылганда, жөн турбайт. Ушул себептен улам, мындай учурда колонизатор капыр менен түзмө-түз кагылышуу нуктасы пайда болот. Көбүнчө, мындай абал анын хизб менен кагылышууга урунушуна алып барат. Бирок, ал мусулмандарды бири-

бири менен кагыштыруу үчүн даярдык көрөт жана буга пландарын түзөт. Кийин болсо тезинен мамлекет калкынан хизб менен кагылыша турган топторду даярдайт жана бул планды ишке ашыруу үчүн катуу аракет кылат. Колонизатор капыр бардык үмүттөрү жокко чыкканда гана, өзү ээлеген аңгектердин акыркысында туруп урушуп жатканда гана, хизб менен бетмебет жолугат жана өзүнүн акыркы куралын иштетет. Ошондуктан, хизб мамлекет калкы менен кагылышуудан өзүн алып качып, колонизаторчулуктун жалгыз хизб менен эмес, балким, бүткүл үммөт менен кагылышуусун жүзөгө келтириши керек. Ошондуктан, хизб бүткүл үммөттү хизбге айландырышы жана аны Ислам менен бириктириши о.э. хизбге карата үммөттүн толук ишенимин пайда кылышы жана анын хизбге аң-сезимдүү итаатын калыптандырышы керек. О.э. үммөттү хизб жана ал даъват кылып жаткан Ислам мабдасы жетектеши керек. Муну менен үммөт, күчтүү бороон сыяктуу, акыл жана күч-кубат менен бир сапта жүрөт жана колонизаторлуктун толук таасири жок болушу үчүн, аны менен үммөт ортосунда эле эмес, балким, бүткүл мамлекет калкы ортосунда чыныгы согуш жүрөт. Хизб менен колонизатордун ортосундагы бул согушту колонизаторчулук менен бүткүл мамлекет калкынын ортосундагы күрөшкө айландыруу качып кутулгус табигый иш. Бул иш хизбден – колонизатор капырдын үммөткө каршы ишке ашырып жаткан жүзүкаралыктарын, карасанатай тил бириктирүүлөрүн о.э. үммөттү кордоо, анын өзүн жана мабдасын жок кылуу үчүн түзүп жаткан жийиркеничтүү айла-амалдарын – ачып таштоону талап кылат. Муну менен бүткүл үммөт хизб менен бирге исламий даъватты жаюу, исламий мамлекетти тикелөө аркылуу исламий турмушту кайра куруу милдетин өз мойнуна алат жана максатка жетишүүнүн алдын тосуп турган бардык тоскоолдуктарды алып таштайт.

1954-жыл.

